

Анотація навчальної дисципліни
«Теорія і методологія географічної науки»

Викладач: Суходольська Ірина Леонідівна, доцент кафедри екології, географії та хімії Рівненського державного гуманітарного університету.

Кількість кредитів 3,0.

Семестр: 4

Навчальна дисципліна *«Теорія і методологія географічної науки»* призначена для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня підготовки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 014.07 Середня освіта (Географія), освітньо-професійна програма «Середня освіта (Географія)».

Метою викладання навчальної дисципліни *«Теорія і методологія географічної науки»* є систематизація й узагальнення знань про теорії, концепції, закони, закономірності, головні категорії географічної науки; ознайомлення з методологічною основою наукових досліджень географічної науки та з сучасними методами проведення означених досліджень.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни *«Теорія і методологія географічної науки»* є:

- ознайомити з теорією та методологією географічних наукових досліджень, принципами і методами;
- вивчити основні методи, що використовують у географічних наукових дослідженнях;
- вивчити принципи і засади планування наукових спостережень і експериментів;
- вивчити методи і засоби проведення інформаційного пошуку;
- знати закономірності процесів, що відбуваються в геосистемах різного рівня складності, а також правила проведення сучасних досліджень географічної науки;
- вміти використовувати різні методологічні підходи до рішення конкретних задач географічної науки, проводити науковий експеримент та інтерпретувати отримані результати;
- оцінювати сучасні методологічні та теоретичні підходи географічної науки, що застосовуються у світовій практиці;
- ознайомити із тематикою наукових пошуків і представниками провідних географічних шкіл і центрів наукових досліджень України та світу;
- вміти застосовувати математично-статистичні методи опрацювання даних отриманих при проведенні географічних досліджень;
- виконувати стандартні виміри і спостереження основних параметрів географічного середовища;
- демонструвати здатність до організації наукової діяльності діяльності та реалізації комплексних географічних проектів з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень;
- знати сучасні методи та інструментальні засоби географічних досліджень, у тому числі методи та засоби математичного і геоінформаційного моделювання;
- застосовувати нові підходи для вироблення стратегії прийняття рішень

щодо вирішення проблем географії;

– творчо аналізувати результати наукової та виробничої роботи, самостійно знаходити шляхи її удосконалення та вміти інформативно та обґрунтовано оформити їх у відповідних інформаційних джерелах.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні володіти наступними **компетентностями**:

загальними:

ЗК02. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК08. Здатність спілкуватися рідною мовою як усно, так і письмово.

фаховими:

ФК04. Здатність демонструвати знання про структуру географії, її місце в системі наук, історію розвитку, взаємозв'язки в еколого-, соціо-, геопросторі.

ФК07. Здатність застосовувати базові знання з природничих та суспільних наук у навчанні та професійній діяльності для формування основ цілісної природничо-наукової картини світу.

ФК08. Здатність використовувати поняття, концепції, парадигми, теорії, закони для характеристики географічних явищ і процесів на різних просторових рівнях (глобальному, регіональному, в межах України, локальному) письмовими, усними та візуальними засобами.

ФК13. Здатність проводити польові дослідження природних і суспільних об'єктів і процесів, інтерпретувати та узагальнювати отримані результати.

ФК15. Здатність планувати та організовувати навчальні та наукові дослідження на відповідному рівні, впроваджувати та генерувати нові ідеї щодо розв'язання освітніх та наукових проблем

Програмні результати навчання:

ПР04. Знає та розуміє основні концепції, парадигми, теорії та загальну структуру географічної науки, предмет її дослідження, місце і зв'язки в системі природничих наук, етапи історії розвитку географії.

ПР08. Пояснює просторову диференціацію географічної оболонки і географічного середовища на глобальному, регіональному та локальному територіальних рівнях.

ПР09. Здійснює відбір, аналіз, представлення і поширення географічної інформації, використовуючи письмові, усні та візуальні засоби, картографічні методи, геоінформаційні технології при характеристиці географічних об'єктів і територій.

ПР13. Застосовує базовий поняттєвий, термінологічний, концептуальний апарат географії, її теоретичні й емпіричні досягнення на рівні, що дозволяє інтерпретувати природнота суспільно-географічні явища і процеси, пов'язувати та порівнювати різні погляди на проблемні питання сучасної географії.

ПР15. Уміє вести польові природознавчі, фізико-географічні й суспільно-географічні дослідження, необхідні для організації практичних занять з географії в школі та для позашкільної краєзнавчої і природоохоронної роботи.

ПР18. Вміє застосовувати сучасні експериментальні методи наукових досліджень, добирає традиційні та новітні підходи щодо вирішення існуючих у

географічній оболонці проблем.

Короткий зміст дисципліни.

Тема 1. Наукова творчість та евристика. Визначення об'єкта, мети і постановка завдань наукових досліджень.

Тема 2. Методи наукових географічних досліджень (загальнонаукові, методи теоретичного та емпіричного дослідження, моделювання).

Тема 3. Розвиток географічного знання до середини XIX ст. Сучасні уявлення про об'єкт і предмет географії.

Тема 4. Наукові школи в сучасній географії. Місце географії у системі наук.

Тема 5. Методологія наукового пізнання в географії.

Тема 6. Система методів сучасної географії.

Тема 7. Використання статистичних методів у географії.

Тема 8. Планування, організація та проведення комплексних географічних досліджень. Академічна доброчесність.

Тема 9. Методи аналізу результатів експериментальних досліджень. Інформаційне забезпечення наукових досліджень географічної науки.

Тема 10. Міжнародний та вітчизняний досвід організації і проведення досліджень, створення й керування партнерськими науково-дослідними програмами географічної науки.

Вид контролю: залік

З робочою програмою та силабусом навчальної дисципліни можна ознайомитись на кафедрі екології, географії та хімії.

Очні консультації: вівторок з 11.00 до 13.00

Онлайн-консультації: середа 11.00 до 13.00.

E-mail: iryna.sukhodolska@rshu.edu.ua